

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)
3 octombrie 2006*

Fidium Finanz AG

împotriva

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Verwaltungsgericht Frankfurt am Main)

„Libertatea de a presta servicii – Libera circulație a capitalurilor – Societate stabilită într-un stat terț – Activitate orientată în totalitate sau în principal către teritoriul unui stat membru – Acordarea de credite cu titlu profesional – Cerința existenței unei autorizații prealabile în statul membru în care este prestat serviciul”

În Cauza C-452/04,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în temeiul articolului 234 CE, introdusă de Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Germania), prin Decizia din 11 octombrie 2004, primită la Curte la 27 octombrie 2004, în procedura

Fidium Finanz AG

împotriva

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas (raportor) și K. Schiemann, președinți de cameră, domnii S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii K. Lenaerts, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet și M. Ileșiè, judecători,

avocat general: doamna C. Stix-Hackl,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 ianuarie 2006,

după examinarea observațiilor prezentate:

– pentru Fidium Finanz AG, de C. Fassbender și A. Eckhard, Rechtsanwälte, precum și de domnul N. Petersen, Assessor,

* Limba de procedură: germana.

- pentru Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, de doamnele S. Ihle, S. Deppmeyer și A. Sahavi, în calitate de agenți,
- pentru guvernul german, de domnul W.-D. Plessing și doamna C. Schulze-Bahr, în calitate de agenți,
- pentru guvernul elen, de domnii S. Spyropoulos și D. Kalogiros, precum și de doamnele S. Vodina și Z. Chatzipavlou, în calitate de agenți,
- pentru Irlanda, de domnul D. O’Hagan, în calitate de agent, asistat de domnul M. Collins, SC,
- pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul P. Gentili, avvocato dello Stato,
- pentru guvernul portughez, de domnii L. I. Fernandes, L. Máximo dos Santos și Â. Seiça Neves, în calitate de agenți,
- pentru guvernul suedez, de doamna K. Wistrand, în calitate de agent,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii H. Støvlbæk și T. Scharf, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 16 martie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă la interpretarea articolelor 49 CE, 56 CE și 58 CE.

2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unei acțiuni introduse de Fidium Finanz AG (denumită în continuare „Fidium Finanz”), societate stabilită în Elveția, împotriva unei decizii a Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Oficiul federal de supraveghere a serviciilor financiare, denumit în continuare „Bundesanstalt”), prin care această autoritate i-a interzis să acorde credite, cu titlu profesional, unor clienți stabiliți în Germania, pe motiv că aceasta nu dispune de autorizația impusă de legislația germană.

Cadrul juridic

Dreptul comunitar

3 Articolele 49 CE – 55 CE reglementează libertatea de a presta servicii. Articolul 49 primul paragraf din CE interzice restricțiile privind libera prestare a serviciilor în cadrul Comunității cu privire la resortisanții statelor membre stabiliți într-un alt stat al Comunității decât cel al beneficiarului serviciilor.

4 Articolele 56 CE – 60 CE se referă la libera circulație a capitalurilor. Articolul 56 alineatul (1) din CE prevede că, în temeiul dispozițiilor capitolului 4 de la titlul III al Tratatului CE, intitulat „Capitalurile și plățile”, sunt interzise orice restricții privind circulația capitalurilor între statele membre, precum și între statele membre și țările terțe.

5 Anexa I la Directiva 88/361/CEE a Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat [articol abrogat de Tratatul de la Amsterdam] (JO L 178, p. 5, ediție specială în limba română, 10/vol. 1, p. 10), intitulată „Nomenclatorul mișcărilor de capital menționate la articolul 1 din directivă”, precizează în introducere:

„[...]”

Mișcărilor de capital enumerate în nomenclator acoperă:

– toate operațiunile necesare realizării mișcărilor de capital: încheierea și executarea tranzacțiilor și transferurilor aferente. [...]

[...]

– operațiunile de restituire a creditelor sau împrumuturilor.

Prezentul nomenclator nu constituie o listă exhaustivă a mișcărilor de capital – de unde rezultă titlul XIII – F «Alte mișcări de capital – diverse». Prin urmare, nu ar trebui interpretat ca limitând domeniul de aplicare a principiului liberalizării depline a mișcărilor de capital, menționat la articolul 1 din directivă.”

6 Nomenclatorul în cauză cuprinde trei categorii diferite de mișcări de capital. În rubrica VIII din acest nomenclator, intitulată „Împrumuturi și credite financiare”, figurează împrumuturile și creditele acordate de către nerezidenți rezidenților.

Legislația națională

7 În conformitate cu articolul 1 alineatul (1) din legea privind sectorul creditelor (Gesetz über das Kreditwesen, în versiunea sa din 9 septembrie 1998 (BGBl. 1998 I, p. 2776, denumită în continuare „KWG”), „instituțiile de credit” reprezintă „întreprinderi care desfășoară operațiuni bancare cu titlu profesional sau la o scară care necesită existența unei întreprinderi organizate în mod comercial”, iar „operațiunile bancare” reprezintă, între altele, „acordarea de împrumuturi de bani și de credite prin acceptare (operațiuni de credit)”.

8 Articolul 1 alineatul (1a) din această lege definește noțiunea de „instituții de servicii financiare” ca reprezentând „întreprinderi care furnizează unor terți servicii financiare cu titlu profesional sau la o scară care necesită existența unei întreprinderi organizate în mod comercial”.

9 Articolul 32 alineatul (1) primul paragraf din KWG prevede:

„Orice persoană care dorește să exercite activități bancare sau să furnizeze servicii financiare pe teritoriul național, cu titlu profesional sau la o scară care necesită existența unei întreprinderi organizate în mod comercial, trebuie să obțină autorizația scrisă din partea Bundesanstalt;

[...]"

10 Articolul 33 alineatul (1) primul paragraf punctul 6 din KWG prevede că autorizația trebuie să fie refuzată în special în cazul în care instituția nu are administrația centrală pe teritoriul național.

11 Articolul 53 alineatul (1) din KWG prevede că, în cazul în care o întreprindere stabilită în străinătate dispune în Germania de o sucursală care exercită activități bancare sau furnizează servicii financiare, sucursala este considerată ca fiind o instituție de credit sau o instituție de servicii financiare.

12 Articolul 53b alineatul (1) din KWG prevede un regim special, la care sunt supuse instituțiile de credit stabilite în alte state membre din Spațiul Economic European.

13 Conform circularei Bundesanstalt din 16 septembrie 2003, se exercită o activitate bancară sau se furnizează servicii financiare „pe teritoriul național” în sensul articolului 32 din KWG atunci când „prestatorul de servicii are sediul sau reședința obișnuită în străinătate și vizează piața națională cu scopul de a oferi în mod repetat și cu titlu profesional tranzacții bancare sau servicii financiare unor întreprinderi și/sau persoane care au sediul sau reședința obișnuită pe teritoriul național”.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

14 Fidium Finanz este o societate de naționalitate elvețiană, cu sediul și administrația centrală în St. Gallen (Elveția). Aceasta acordă credite în valoare de 2 500 sau 3 500 €, cu o rată a dobânzii efective de 13,94 % pe an, unor clienți stabiliți în străinătate.

15 Conform informațiilor oferite de Fidium Finanz, aproximativ 90 % din creditele pe care le acordă au ca beneficiari persoane cu reședința în Germania. Creditele în cauză erau propuse, inițial, resortisanților germani cu domiciliul în Germania și care îndeplineau anumite condiții. Ulterior, grupul vizat a fost alcătuit din lucrători rezidenți în acest stat membru, care îndeplineau condițiile respective. Pentru aceste credite, nu a fost solicitată în prealabil nicio informație din partea Schufa (Agenție germană de informații privind creditele).

16 Creditele în cauză sunt oferite pe un site internet, gestionat din Elveția. De pe acest site, clienții pot descărca documentele necesare pentru a le completa și trimite către Fidium Finanz prin poștă. Creditele în cauză sunt, de asemenea, oferite prin intermediari de credite, care își desfășoară activitatea în Germania. Conform instanței de trimitere, aceștia din urmă nu acționează nici în calitate de reprezentanți, nici în calitate de mandatar ai Fidium Finanz. Aceștia încheie contracte în numele Fidium Finanz și primesc un comision.

17 Fidium Finanz nu dispune de autorizația prevăzută la articolul 32 alineatul (1) primul paragraf din KWG pentru a exercita activități bancare și pentru a furniza servicii financiare în Germania. Pentru activitatea sa din Elveția, aceasta este supusă legislației acestei țări privind creditele de consum, dar, conform informațiilor furnizate de instanța de trimitere, cerința de a obține o autorizație în temeiul acestei legislații nu era aplicabilă, la vremea faptelor din acțiunea principală, întreprinderilor elvețiene care acordă credite exclusiv în străinătate.

18 Considerând că Fidium Finanz exercita o activitate bancară „pe teritoriul național” în sensul articolului 32 din KWG, astfel cum este interpretat de circulara din 16 septembrie 2003,

Bundesanstalt a informat această societate cu privire la cerința de a obține o autorizație pentru activitatea sa de acordare de credite. Cu toate acestea, Fidium Finanz a susținut că activitatea sa nu era supusă niciunei autorizații din partea unei autorități germane, în măsura în care aceasta nu își exercită activitatea „pe teritoriul național” în sensul KWG, ci, mai degrabă, este „orientată către” Germania.

19 Prin decizia din 22 august 2003, Bundesanstalt i-a interzis Fidium Finanz, printre altele, să desfășoare, cu titlu profesional sau la o scară care necesită existența unei întreprinderi organizate comercial, operațiuni de creditare care vizează clienți stabiliți în Germania. Considerând că această decizie, precum și decizia ulterioară a Bundesanstalt, care o confirmă, constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor, în sensul articolului 56 CE și următoarele, Fidium Finanz a introdus o acțiune în fața Verwaltungsgericht Frankfurt am Main.

20 Apreciind că soluționarea acțiunii principale necesită interpretarea dispozițiilor tratatului, Verwaltungsgericht Frankfurt am Main a decis să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O întreprindere stabilită într-un stat situat în afara Uniunii Europene, în speță Elveția, poate să invoce libera circulație a capitalurilor, prevăzută la articolul 56 CE, în cadrul activității sale profesionale de acordare de credite rezidenților unui stat membru al Uniunii Europene, în speță Republica Federală Germania, împotriva acestui stat membru și a măsurilor adoptate de autoritățile sau de instanțele sale, sau organizarea, furnizarea și executarea unor astfel de servicii financiare intră doar sub incidența libertății de a presta servicii, prevăzută la articolul 49 CE și următoarele?

2) O întreprindere stabilită într-un stat situat în afara Uniunii Europene poate să invoce libera circulație a capitalurilor, prevăzută la articolul 56 CE, atunci când aceasta acordă credite cu titlu profesional sau în principal rezidenților stabiliți în cadrul Uniunii Europene, iar sediul său este situat într-o țară în care accesul la această activitate și la exercitarea acesteia nu sunt supuse nici cerinței unei autorizații prealabile din partea unei autorități publice a acestui stat și nici cerinței unei verificări periodice a activităților sale într-un mod uzual pentru instituțiile de credit din cadrul Uniunii Europene și, în special, în speță, în Republica Federală Germania, sau invocarea liberei circulații a capitalurilor constituie, într-un astfel de caz, un abuz de drept?

În ceea ce privește dreptul Uniunii Europene, o astfel de întreprindere poate fi tratată în același mod ca persoanele și întreprinderile stabilite pe teritoriul statului membru în cauză în privința autorizației obligatorii, deși sediul acesteia nu este stabilit în statul membru respectiv și nici nu deține o sucursală pe teritoriul în cauză?

3) O legislație în temeiul căreia acordarea de credite cu titlu profesional, de o întreprindere stabilită într-un stat situat în afara Uniunii Europene, unor persoane care au reședința în cadrul Uniunii Europene, este subordonată obținerii unei autorizații prealabile din partea unei autorități a statului membru al Uniunii Europene, în care este stabilit împrumutul, afectează libera circulație a capitalurilor, prevăzută la articolul 56 CE?

În această privință, este relevant faptul că acordarea neautorizată de credite cu titlu profesional constituie o infracțiune sau doar o neregulă?

4) Cerința unei autorizații prealabile, prevăzută la a treia întrebare, este justificată la articolul 58 alineatul (1) litera (b) din CE în special în ceea ce privește

– protecția împrumutaților în privința obligațiilor contractuale și financiare împotriva unor persoane a căror credibilitate nu a fost verificată în prealabil,

– protecția acestei categorii de persoane împotriva persoanelor sau a întreprinderilor care nu își desfășoară activitatea în mod corespunzător în ceea ce privește contabilitatea și obligațiile de consiliere și de informare a clienților, care le revin în temeiul normelor generale,

– protecția acestei categorii de persoane împotriva publicității necorespunzătoare sau abuzive,

– garantarea faptului că întreprinderea care acordă credite dispune de resurse financiare suficiente,

– protecția pieței de capital împotriva unei acordări nemonitorizate a unor credite cu valoare mare,

– protecția pieței de capital și a societății în general împotriva actelor criminale, precum cele care fac, în special, obiectul dispozițiilor referitoare la combaterea spălării banilor sau a terorismului?

5) Formularea unei cerințe de autorizare, în sensul întrebării a treia, cerință permisă în sine în dreptul comunitar, este reglementată de articolul 58 alineatul (1) litera (b) din CE, în temeiul căruia emiterea unei autorizații presupune, în mod obligatoriu, ca întreprinderea să aibă administrația centrală sau, cel puțin, o sucursală în statul membru în cauză, în special cu scopul

– de a permite ca procedurile și tranzacțiile să poată fi monitorizate eficient de organele statului membru în cauză, adică într-un timp foarte scurt sau în mod neprevăzut,

– de a permite înțelegerea deplină a procedurilor și a tranzacțiilor, cu ajutorul documentelor disponibile sau puse la dispoziție în statul membru,

– de a avea acces la reprezentanții responsabili personal pentru întreprindere pe teritoriul statului membru,

– de a asigura sau, cel puțin, de a facilita respectarea angajamentelor financiare în privința clienților întreprinderii în statul membru?”

21 La ascultarea susținerilor orale, consilierul juridic al Fidium Finanz a informat Curtea cu privire la faptul că, în martie 2005, autoritățile competente ale cantonului St. Gallen au acordat societății în cauză o autorizație pentru exercitarea activității de acordare a creditelor de consum.

Cu privire la întrebările preliminare

Observații preliminare

22 Prin întrebarea sa preliminară, instanța de trimitere dorește să sabilească dacă activitatea de acordare de credite cu titlu profesional constituie o prestare de servicii și intră sub incidența

articolului 49 CE și următoarele și/sau dacă intră sub incidența sferei de aplicare a articolului 56 CE și următoarele, care reglementează libera circulație a capitalurilor. În ipoteza în care aceste ultime dispoziții s-ar aplica în situația din acțiunea principală, instanța dorește să afle dacă dispozițiile respective se opun unui regim național, precum cel care face obiectul acțiunii principale, care supune unei autorizări prealabile exercitarea activității respective, pe teritoriul național, de o societate stabilită într-un stat terț, și care prevede că o astfel de autorizare trebuie să fie refuzată, în special în cazul în care societatea respectivă nu are administrația centrală sau o sucursală pe teritoriul în cauză (denumit în continuare „regimul în litigiu”).

23 Trebuie să se precizeze, de la început, că regimul în litigiu se aplică societăților stabilite în afara Spațiului Economic European. Într-adevăr, instituțiile de credit stabilite în statele membre ale Spațiului Economic European sunt supuse, în temeiul articolului 53b alineatul (1) din KWG, unui regim special, care nu face obiectul cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare.

24 Astfel cum reiese din punctele 14 și 15 ale prezentei hotărâri, Fidium Finanz, stabilită în Elveția, acordă credite cu titlu profesional unor persoane cu reședința în Germania.

25 Contrar capitolului din tratat referitor la libera circulație a capitalurilor, capitolul privind libertatea de a presta servicii nu cuprinde nicio dispoziție care extinde beneficiul dispozițiilor sale la prestatorii de servicii resortisanți ai statului terț și stabiliți în afara Uniunii Europene. Astfel cum a constatat Curtea în Avizul 1/94 din 15 noiembrie 1994 (Rep., p. I-5267, punctul 81), obiectivul acestui ultim capitol este de a asigura libertatea de a presta servicii în beneficiul resortisanților statelor membre. Prin urmare, articolul 49 CE și următoarele nu pot fi invocate de o societate stabilită într-un stat terț.

26 În plus, la vremea faptelor din acțiunea principală, nu intrase încă în vigoare Acordul între Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor (JO 2002, L 114, p. 6, ediție specială în limba română 11/vol. 74, p. 97), semnat la Luxemburg la 21 iunie 1999, care vizează, în special, facilitarea prestării de servicii pe teritoriul părților contractante.

27 Astfel, se pune problema delimitării și a relației dintre, pe de o parte, dispozițiile tratatului referitoare la libertatea de a presta servicii și, pe de altă parte, cele de reglementare a liberei circulații a capitalurilor.

28 În această privință, din redactarea articolelor 49 CE și 56 CE, precum și din locul pe care îl ocupă în două capitole diferite ale titlului III din tratat, reiese că, deși sunt strâns legate, aceste dispoziții au fost destinate să reglementeze situații diferite și că fiecare dintre ele are o sferă de aplicare diferită.

29 Acest lucru este confirmat, în special, la articolul 51 alineatul (2) din CE, care distinge între, pe de o parte, serviciile bancare și de asigurări asociate mișcărilor capitalurilor, și, pe de altă parte, libera circulație a capitalurilor, și care prevede că liberalizarea serviciilor respective trebuie să se realizeze „concomitent cu liberalizarea circulației capitalurilor”.

30 Desigur, nu se poate exclude, în anumite cazuri specifice în care o dispoziție națională se referă atât la libertatea de a presta servicii, cât și la libera circulație a capitalurilor, ca dispoziția în cauză să poată împiedica simultan exercitarea acestor două libertăți.

31 S-a susținut în fața Curții că, în astfel de condiții și ținând seama de redactarea articolului 50 primul paragraf din CE, dispozițiile privind libertatea de a presta servicii se aplică în mod subsidiar în raport cu dispozițiile de reglementare a liberei circulații a capitalurilor.

32 Acest argument nu poate fi reținut. Deși este adevărat că, în definiția noțiunii de „servicii”, prevăzută la articolul 50 primul paragraf din CE, se precizează că este vorba despre prestații care „nu sunt reglementate de dispozițiile privind libera circulație a mărfurilor, a capitalurilor și a persoanelor”, este la fel de adevărat că această precizare se referă la definiția noțiunii respective, fără a stabili, cu toate acestea, ordinea priorității între libertatea de a presta servicii și celelalte libertăți fundamentale. Într-adevăr, noțiunea de „servicii” acoperă prestațiile care nu sunt reglementate de celelalte libertăți, pentru a garanta că toate activitățile economice intră sub incidența sferei de aplicare a libertăților fundamentale.

33 Existența unei astfel de ordini a priorității nu poate fi dedusă nici din articolul 51 alineatul (2) din CE. Această dispoziție se adresează, în special, organului legislativ comunitar și se explică prin ritmul potențial diferit de liberalizare a prestărilor de servicii, pe de o parte, și a mișcărilor de capital, pe de altă parte.

34 Or, atunci când o măsură națională se raportează, în același timp, la libertatea de a presta servicii și la libera circulație a capitalurilor, este necesar să se examineze în ce măsură este afectată exercitarea acestor libertăți fundamentale și dacă, în situația din acțiunea principală, una dintre acestea prevalează asupra celeilalte (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 25 martie 2004, Karner, C-71/02, Rep., p. I-3025, punctul 47; Hotărârea din 14 octombrie 2004, Omega, C-36/02, Rep., p. I-9609, punctul 27, și Hotărârea Curții AELS din 14 iulie 2000, State Management Debt Agency/Íslandsbanki-FBA, E-1/00, EFTA Court Report 2000-2001, p. 8, punctul 32). Curtea examinează măsura în cauză, în principiu, ținând seama numai de una dintre aceste două libertăți, dacă se dovedește că, în situația din speță, una dintre acestea este complet secundară în raport cu cealaltă și i se poate asocia (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 24 martie 1994, Schindler, C-275/92, Rep., p. I-1039, punctul 22; Hotărârea din 22 ianuarie 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, Rep., p. I-607, punctul 31; Hotărârea Karner, citată anterior, punctul 46; Hotărârea Omega, citată anterior, punctul 26, și Hotărârea din 26 mai 2005, Burmanjer și alții, C-20/03, Rep., p. I-4133, punctul 35).

35 Este necesar să se răspundă întrebărilor preliminare în lumina acestor considerente.

Cu privire la prima întrebare

36 Prin prima sa întrebare, instanța de trimitere dorește să afle dacă o societate stabilită într-un stat terț poate, în cadrul activității sale de acordare de credite cu titlu profesional rezidenților unui stat membru, să invoce libera circulație a capitalurilor, prevăzută la articolul 56 CE, sau dacă organizarea, furnizarea și executarea unor astfel de servicii financiare intră doar sub incidența libertății de a presta servicii, prevăzută la articolul 49 CE și următoarele.

37 Bundesanstalt, guvernele german și elen, Irlanda, precum și guvernele italian și portughez consideră că activitatea de acordare de credite cu titlu profesional constituie prestații în sensul articolului 50 primul paragraf din CE și că articolul 56 CE și următoarele nu se aplică în situația din acțiunea principală. Comisia Comunităților Europene și Fidium Finanz susțin că activitatea în cauză intră sub incidența liberei circulații a capitalurilor și că această societate se poate prevala de articolul 56 CE.

38 În primul rând, trebuie să se stabilească în ce categorie de libertăți fundamentale se înscrie activitatea de acordare de credite cu titlu profesional, precum cea exercitată de Fidium Finanz.

39 Conform unei jurisprudențe constante, activitatea unei instituții de credit, care constă în acordarea de credite, constituie un serviciu în sensul articolului 49 CE (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 14 noiembrie 1995, Svensson și Gustavsson, C-484/93, Rep., p. I-3955, punctul 11, și Hotărârea din 9 iulie 1997, Parodi, C-222/95, Rep., p. I-3899, punctul 17). În plus, Directiva nr. 2000/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 privind inițierea și exercitarea activității instituțiilor de credit (JO L 126, p. 1, ediție specială în limba română, 6/vol. 3, p. 198) vizează să reglementeze, atât din perspectiva libertății de stabilire, cât și din cea a libertății de a presta servicii, în special activitatea de acordare de credite.

40 Deși este adevărat că Fidium Finanz nu este o instituție de credit în sensul dreptului comunitar, în măsura în care activitatea sa nu constă în primirea de depozite sau de alte fonduri rambursabile din partea publicului, este de la fel de adevărat că activitatea sa de acordare de credite cu titlu profesional constituie o prestare de servicii.

41 În ceea ce privește noțiunea de „mișcări de capital”, aceasta nu este definită în tratat. Cu toate acestea, conform unei jurisprudențe constante, în măsura în care articolul 56 CE reproduce, în esență, conținutul articolului 1 al Directivei 88/361 și deși aceasta a fost adoptată pe baza articolului 69 și a articolului 70 alineatul (1) din Tratatul CEE (articolele 67 – 73 din Tratatul CEE au fost înlocuite cu articolele 73b – 73g din Tratatul CE, devenite articolele 56 CE – 60 CE), nomenclatorul „mișcărilor de capital”, anexat la directiva în cauză, își păstrează valoarea indicativă, în scopul definirii noțiunii de „mișcări de capital” (a se vedea, în acest sens, în special, Hotărârea din 16 martie 1999, Trummer și Mayer, C-222/97, Rep., p. I-1661, punctul 21; Hotărârea din 5 martie 2002, Reisch și alții, C-515/99, C-519/99 – C-524/99 și C-526/99 – C-540/99, Rep., p. I-2157, punctul 30, și Hotărârea din 23 februarie 2006, Van Hilten-van der Heijden, C-513/03, Rep., p. I-1957, punctul 39).

42 Împrumuturile și creditele acordate de către nerezidenți rezidenților sunt incluse în rubrica VIII din anexa I la Directiva 88/361, intitulată „Împrumuturi și credite financiare”. Conform notelor explicative din anexa respectivă, această categorie cuprinde, în special, creditele de consum.

43 Rezultă că activitatea de acordare de credite cu titlu profesional se raportează, în principiu, atât la libertatea de a presta servicii, în sensul articolului 49 CE și următoarele, cât și la libera circulație a capitalurilor, în sensul articolului 56 CE și următoarele.

44 Prin urmare, este necesar să se examineze dacă și, după caz, în ce măsură regimul în litigiu afectează exercitarea acestor două libertăți în situația din acțiunea principală și dacă acesta poate împiedica libertățile respective.

45 Din dosar reiese că regimul în cauză intră sub incidența legislației germane referitoare la monitorizarea întreprinderilor care desfășoară operațiuni bancare și oferă servicii financiare. Acest regim are ca obiect supravegherea furnizării unor servicii de acest tip și autorizarea unei astfel de furnizări numai pentru întreprinderile care garantează executarea corespunzătoare a operațiunilor în cauză. După autorizarea accesului operatorului la piața națională, efectuarea pregătirii în vederea împrumutului și semnarea contractului de împrumut, acest contract este executat, iar valoarea creditului este transferată efectiv împrumutatului.

46 Regimul în litigiu are ca efect împiedicarea accesului la piața financiară germană a operatorilor economici care nu îndeplinesc cerințele impuse de KWG. Conform jurisprudenței constante, trebuie să fie considerate drept restricții privind libertatea de a presta servicii toate măsurile care interzic, împiedică sau fac mai puțin atractivă exercitarea acestei libertăți (a se vedea, în special, Hotărârea din 15 ianuarie 2002, Comisia/Italia, C-439/99, Rep., p. I-305, punctul 22). Dacă cerința unei autorizări reprezintă o restricție privind libertatea de a presta servicii, cerința unui sediu permanent constituie, de fapt, chiar negarea acestei libertăți. Pentru ca o astfel de cerință să fie admisă, trebuie să se arate că aceasta constituie o condiție indispensabilă pentru atingerea obiectivului urmărit (a se vedea, în special, hotărârile citate anterior, Parodi, punctul 31, și Comisia/Italia, punctul 30).

47 În lumina considerentelor dezvoltate la punctul 25 din prezenta hotărâre, articolul 49 CE și următoarele nu pot fi invocate de o societate stabilită într-un stat terț, precum Fidium Finanz.

48 În ceea ce privește libera circulație a capitalurilor în sensul articolului 56 CE și următoarele, este posibil ca, făcând mai puțin accesibile clienților stabiliți în Germania prestările de servicii financiare propuse de societăți care sunt stabilite în afara Spațiului Economic European, regimul să determine clienții în cauză să recurgă mai rar la aceste servicii și, astfel, să diminueze fluxul financiar transfrontalier, aferent prestațiilor în cauză. Cu toate acestea, nu este vorba decât despre o consecință inevitabilă a restricției privind libertatea de a presta servicii (a se vedea, în acest sens, hotărârea Omega, citată anterior, punctul 27, și Hotărârea din 12 septembrie 2006, Cadbury Schweppes și Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, Rep., p. I-7995, punctul 33. A se vedea, de asemenea, prin analogie, Hotărârea din 28 ianuarie 1992, Bachmann, C-204/90, Rep., p. I-249, punctul 34).

49 Se pare că, în situația din acțiunea principală, aspectul libertății de a presta servicii prevalează asupra liberei circulații a capitalurilor. Într-adevăr, având în vedere că regimul în litigiu are ca efect împiedicarea accesului la piața financiară germană a societăților stabilite în state terțe, acesta afectează în principal libertatea de a presta servicii. Deoarece efectele restrictive ale regimului în cauză asupra circulației capitalurilor sunt doar o consecință inevitabilă a restricției impuse în privința prestărilor de servicii, nu este necesar să se examineze compatibilitatea acestui regim cu articolul 56 și următoarele.

50 În lumina considerentelor precedente, este necesar să se răspundă la prima întrebare că un regim național, în temeiul căruia un stat membru supune unei autorizări prealabile exercitarea activității de acordare de credite cu titlu profesional, pe teritoriul său, de către o societate stabilită într-un stat terț, și în temeiul căruia o astfel de autorizare trebuie să fie refuzată, în special, atunci când societatea în cauză nu are administrația centrală sau o sucursală pe teritoriul respectiv, afectează în principal exercitarea libertății de a presta servicii în sensul articolului 49 CE și următoarele. O societate stabilită într-un stat terț nu poate invoca aceste dispoziții.

51 Având în vedere răspunsul la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări adresate de instanța de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

52 Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura pendinte din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se

pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a depune observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea declară:

Un regim național, în temeiul căruia un stat membru supune unei autorizări prealabile exercitarea activității de acordare de credite cu titlu profesional, pe teritoriul său, de către o societate stabilită într-un stat terț, și în temeiul căruia o astfel de autorizare trebuie să fie refuzată, în special, atunci când societatea în cauză nu are administrația centrală sau o sucursală pe teritoriul respectiv, afectează în principal exercitarea libertății de a presta servicii în sensul articolului 49 și următoarele. O societate stabilită într-un stat terț nu poate invoca aceste dispoziții.

Semnături